
**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT VE KÂZIM
KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ COĞRAFYA
ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ UYGULAMA GEZİLERİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Yrd.Doç.Dr. Mustafa GİRĞİN*
Yrd.Doç.Dr. Ramazan SEVER*
Yrd.Doç.Dr. Yaşar GÖK*

Özet:

Bu araştırmanın amacı Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakülteleri Coğrafya programlarındaki öğrencilerin mesleki gezilere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada söz konusu programlara kayıtlı 598 öğrencinin 204'ü (82 kız, 122 erkek) örneklem grubuna alınmıştır.

Veri toplama aracındaki soruların üçü kişisel bilgi içerirken, diğerleri mesleki gezilere ilişkin sorulardan oluşmaktadır. 2002-2003 öğretim yılının güz yarısında uygulanan anketlerin analizinde; Ki-kare, Anova ve Tukey testleri kullanıldı. Sonuçta, öğrencilerin sınıf düzeyleri ile daha önceki geziler, müfredat ve kaçınıcı sınıfta geziye katılmak istediklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu uygulamayla öğrenci düşüncelerinin, mesleki gezilerin planlanmasında önemli olduğu ve dikkate

* Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi

alınması gerektiği sonucuna ulaşıldı.

Abstract

This study intends to determine the views of students of geography departments at Atatürk University, Kazım Karabekir Faculty of Education and Faculty of Science and Letters. In the research (82 female and 122 male) 204 students of 598 registered students participated.

While three of questions in the data collection means contain individual information, others consist of professional trip - related questions.. Of analyses of the questionnaire applied in 2002-2003 academic year, Chi-Square, Anova and Tukey test were applied. As a result, a meaningful difference between the level of the students, and the views of them as for the previous trips, curriculum, and in which level they want to participate in the trip.

As a result, it has been concluded that students views are significant on planning vocational trips and should be considered with a great interest.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT VE KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM
FAKÜLTESİ COĞRAFYA ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ
UYGULAMA GEZİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
View Of Students Attending Ataturk University,
Kazım Karabekir Faculty Of Education And Faculty Of Science
And Letters, Geography Departments On Vocational
Implementation And Trips

GİRİŞ

Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasıyla birlikte öğretmen yetiştiren programlarda köklü değişikliklere gidilmiştir. Yapılan yeni düzenlemeler ile Fen-Edebiyat ve Eğitim fakültelerinin birbirleri ile koordineli şekilde çalışmaları hedeflenerek eğitim bilimleri (formasyon) ile ilgili derslerin Eğitim fakültelerinde, branş derslerinin (alan) ise Fen-Edebiyat fakültelerinde verilmesi uygun görülmüştür (ÖZAV-2001:59). Bu amaçla Eğitim fakülteleri dört yıldan beş yıla (3,5+1,5) çıkartılmış ve son üç dönemde formasyon derslerine yer verilmiştir. Diğer taraftan da Fen-Edebiyat fakültelerinden mezun olan ve öğretmen olmak isteyen öğrencilere de yine Eğitim fakültelerinin bünyesinde bir buçuk (4+1,5) yıllık bir programa katılmaları sağlanarak, öğretmenlik yolu açılmıştır. Böylece, uygulamaya sokulan bu yeni yapılandırma programı ile formasyon dersleri eskiye göre daha önemli bir hale gelmiştir.

Eğitim faaliyetlerinin, öğrenciyi yaşama hazırlama süreci olmasının ötesinde, yaşamın da kendisi olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, eğitim ortamlarının yaşamla iç içe olması ve benzerlik göstermesi gerekmektedir. Öğretimin somutlaştırılması ve anlamlı hale getirilmesi hiç şüphesiz okul içinde ve okul dışındaki uygulamaların yapılmasıyla mümkündür. Sistemli bir şekilde uygulandığında; çoklu öğrenme ortamları, görerek-yaparak öğrenme ve tam öğrenme etkinlikleri ile bunları destekleyen deneylerin, gezi

ve gözlemlerin öğrenmeyi hızlandıran etkisi ortadadır. Çeşitli araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, hizmet öncesi eğitim sırasında meslekî uygulama gezilerine katılan coğrafya öğretmeni adayları bunun, performanslarına olumlu katkı yapacağını düşünmektedirler. Ortaöğretimin genel amaçları kapsamında; doğal ve toplumsal organizasyonların karşılaştırmalı bir şekilde işlendiği coğrafya dersleri için öğretmen adaylarının uygulama gezilerine ilişkin görüşlerinin bilinmesinde yarar vardır.

PROBLEM

Coğrafya, sınıfta yapılan teorik derslerin yanı sıra dışarıda yapılan derslerin öne çıktığı ve çeşitli uygulama gezilerinin sık sık yapıldığı bir bilimdir (DOĞANAY-2002:167). MEB'nin ortaöğretim coğrafya dersleri için gösterdiği hedefler arasında yeri olan bu etkinlikler (MBE-1998:148), çoklu öğrenme ortamlarında yapılabilir. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim fakültelerindeki coğrafya öğrencileri yakın ilişkileri nedeniyle, yıllardan beri mesleki gezilere birlikte katılıyorlardı. Her yıl ülkenin farklı yörelerine düzenlenen geziler bazen gidilecek yere göre daha çok ilgi çekiyor ve katılmak isteyen öğrenciler arasından sınıf ya da başarı durumuna göre eleme yapmak gerekiyordu. Son zamanlarda bu geziler artan talep nedeniyle birbirinden bağımsız olarak yapılmaya başlanmıştır.

Arazi tatbikatları şeklinde planlanan bu mesleki geziler, öğrenci görüşleri alınmadan bir öğretim elemanı tarafından organize ediliyordu. Genellikle ilkbaharda sınavları aksatmayacak şekilde planlanan geziler, 8-10 gün sürerken, ekonomik nedenlerle son yıllarda 3-5 güne indirilmek zorunda kalmıştır. Üniversite yönetimi tarafından ödenek ve araç verilemediği için, giderek öğrenci isteklerinin belirleyici olduğu bir gezi programı öne çıkmaya başlamıştır. Artık her gezide öğrencilerin isteklerine önem veriliyor ve onların istemediği bir güzergah seçilmiyor. Gezi düzenleme komitelerinin üyeleri arasında önceden öğrenciler de oluyordu. Ama şimdi geziyi baştan sona kadar öğrenciler organize etmeye başladılar ve bunda da büyük ölçüde başarılı oldular.

Günümüzde öğrenci ihtiyaçlarına yönelik derslerin hedeflere ulaşması için, öğretmenin bu istek ve ihtiyaçları bilmesi gerekir. Burada en önemli sorun, öğrencilerin mesleki geziler hakkındaki düşüncelerinin öğretim elemanları tarafından bilinmemesidir. Bu verileri elinde bulunduran sorumlular önceki yıllarda yapılmış olan gezilere göre daha verimli geziler gerçekleştirebilirler.

AMAÇ

Bu araştırmanın temel amacı, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakülteleri coğrafya programındaki öğrencilerin mesleki gezilere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Gezilere katılma istek ve eğilimi cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 2-Öğrencilerin gezi konularına ilişkin görüşleri nasıl bir dağılım içermektedir?
- 3- Öğrencilerin daha önce katılmış oldukları gezilere ilişkin tercihleri sınıf düzeylerine göre farklılık mıdır?
- 4- Kaçınıcı sınıfta gezi yapılması ile ilgili görüşleri, sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 5- Gezilerin hangi ayda yapılması gerektiği ile ilgili görüşleri nasıldır?
- 6- Geziye katılanların sayısı ile ilgili görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- 7- Öğrencilerin geziye kiminle katılmak istedikleri ile ilgili görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- 8- Gezi liderinin özellikleri ile ilgili görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- 9- Gezi süresinin kaç gün olması gerektiği konusunda ki görüşlerin dağılımı nasıldır?
- 10-Gezilerde hangi aracın kullanılacağı ile ilgili görüşlerin dağılımı nasıldır?
- 11- Öğrencilerin konaklama yerleri hakkındaki görüşlerin dağılımı nasıldır?

12- Öğrencilerin gezileri engelleyen faktörler ile ilgili görüşlerin dağılımı nasıldır?

13- Öğrencilere verilen coğrafya ders müfredatının, gezilere özendirici bir yönün olup olmadığıyla ilgili görüşleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

SAYILTILAR

Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi coğrafya öğrencilerinin mesleki uygulama gezilerine ilişkin görüşlerinin geçerli ve güvenilir olduğu,

Örnekleme alınan öğrencilerin ilgili ölçüğe verdiği yanıtlar program hedefleriyle uyumlu olduğu,

İki ayrı programa kayıtlı öğrenciler arasında akademik özellikler yönünden belirgin farklar olmadığı,

Öğrencilerin ekonomik ve diğer çevre faktörleri bakımından benzer olduğu,

Anketi yürütenin doğrudan belirleyici bir etkisinin olmadığı varsayılmıştır.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmada örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin hangi fakülteden geldiklerini belirleyecek bir sorunun olmayışı,

Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakülteleri coğrafya programındaki öğrencilerin mesleki gezilere ilişkin görüşleri,

Bu araştırmaya 204 öğrencinin katılmış olması,

Coğrafya eğitimi kapsamında daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması.

YÖNTEM

Evren

Araştırmanın evrenini 2002-2003 öğretim yılındaki Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi coğrafya programlarının 598 öğrencisi oluşturmaktadır.

Örneklem

2002-2003 güz yarıyılında coğrafya programlarının 1, 2, 3, 4 ve tezsiz yüksek lisans öğrencilerinden rasgele seçilmiş 204 öğrenci bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya Erzurum'daki iki fakültenin coğrafya programına farklı sınıflarda devam eden 204 öğrenci katılmıştır. Bunların yaklaşık %40'ı kız, % 60'ı erkek öğrenci olup, toplamdaki kız-erkek oranıyla dengelidir. Örneklem içinde dikkati çeken bir konu da birinci sınıf öğrencilerinin % 17 gibi bir orana sahip olmasına rağmen, bunların henüz bir mesleki gezi deneyimlerinin olmaması sınırlılık sayılabilir. Ankete katılan grubun içinde geldiği ortaöğretim programına göre en büyük oran % 67 ile liselerdir. Ardından sırasıyla Anadolu Öğretmen Liseleri ve diğer meslek liseleri gelmektedir.

Tablo 1. Ankete katılan öğrencilerin kişisel bilgileri.

Kişisel Bilgiler			TOPLAM	
	N	%	N	%
Kız	82	40.2	204	100
Erkek	122	59.8		
Sınıfı 1	36	17.6	204	100
2	29	14.2		
3	52	25.5		
4	66	32.4		
Tezsiz Y.L.	21	10.3		
Mezun Olunan lise			204	100
Lise	138	67.6		
Meslek Lisesi	23	11.3		
Anadolu Lisesi	3	1.5		
Anadolu Öğretmen Lisesi	31	15.2		
Diğer	9	4.4		

Tablo 2. Düzenlenen bir geziye katılma isteği.

	Evet	%	Hayır	%	Toplam	%
Kız	75	91.5	7	8.5	82	100
Erkek	106	86.9	16	13.1	122	100
Toplam	181	88.7	23	11.3	204	100

Araştırmada görüşüne başvurulmuş olan 204 öğrencinin % 90'a yakını "planlanmakta olan bir geziye katılır mısınız" sorusuna evet demişlerdir. Bunların içinde kız-erkek ayrımlarında karşılaştığımız ilginç sonuç; kızların daha yüksek bir oranda katılma istekleri olduğudur.

Tablo 3. Düzenlenecek gezinin konusu hakkında tercihler.

	Fiziki	%	Beşeri	%	Farketmez	%	Toplam	%
Kız	32	15,7	6	2,9	44	20,1	82	100
Erkek	48	23,5	10	4,9	64	31,4	122	100
Toplam	80	39,2	16	7,8	105	51,5	204	100

Gezilerin konusu ve gidilmek istenen yer için yöneltilen soruya verilen yanıtlardan oldukça kararlı bir şekilde konunun fark etmeyeceği sonucu çıkmıştır. İkinci olarak fiziki coğrafya ağırlıklı bir mesleki gezi merakı öne çıkmaktadır. Bu durum, teorik fiziki coğrafya derslerinde bir eksiğin olduğunu ortaya koymaktadır. Beşeri ve ekonomik coğrafya konuları hakkındaki düşük değerlerin anlamı ise, beşeri coğrafya konularının hemen hepsinin bireysel olarak herhangi bir yardım olmadan çözümlenebilmesidir.

Tablo 4. Öğrencilerin daha önce katılmış oldukları geziler.

	1	%	2	%	3	%	3+	%	Hiç	%	Toplam	%
Kız	19	23.2	16	19.5	14	17.1	7	8.5	26	31.7	82	100
Erkek	27	22.1	28	23.0	31	25.4	16	13.1	20	16.4	122	100
Toplam	46	22.5	44	21.6	45	22.1	23	11.3	46	22.5	204	100

Anlamli ilişkinin bulunduğu konulardan biri de öğrencilerin daha önce katıldıkları gezilerdir. Öne çıkan grup ise; hiç katılmayanlarla bir kez katılanların grup içinde % 50'ye yaklaşmış olmalarıdır. Üçten fazla katılım bildirenlerin oranı ise 1/10 düzeyinde kalmıştır. Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıfları ile daha önce kaç geziye katıldıkları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Bu farklar Tukey testine göre; 2. sınıflarla 3, 4 ve 5. sınıflar arasında 3, 4 ve 5. sınıfların lehine olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Öğrencilerin daha önce katılmış oldukları gezilerle sınıf arasındaki anlamlı farklar.

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ort.	F	Önem Düzeyi
Gruplar arası	35,712	4	8,928	4,474	P=0,002 Anlamlı
Gruplar içi	397,126	199	1,996		
Toplam Kareler	432,838	203			

Tablo 6. Gezilerin kaçınıcı sınıfta yapılacağı konusu.

	1	%	2	%	3	%	4	%	T.Y.L.	%	Toplam	%
Kız	13	15,9	13	15,9	26	31,7	19	23,2	11	13,4	82	100
Erkek	23	18,9	16	13,1	26	21,3	47	38,5	10	8,2	122	100
Toplam	36	17,6	29	14,2	52	25,5	66	32,4	21	10,3	204	100

Tablo 7. Gezilerin kaçınıcı sınıfta yapılacağı konusu.

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ort.	F	Önem Düzeyi
Gruplar arası	40,376	4	10,094	7,113	P=0,000 Anlamlı
Gruplar içi	282,384	199	1,419		
Toplam Kareler	322,760	203			

Gezilerin hangi sınıfta yapılacağı çeşitli nedenlerden dolayı öteden beri tartışmalıdır. Bilhassa ekonomik nedenler bir sınıf önceliğini engellerken, programda zorunlu bir ders olarak bulunmayışı da çoğu zaman karma bir grup oluşturmayı zorlamıştır. Bu son test göstermiştir ki, 3 ve 4.sınıflar ağırlıklı olarak (% 60'a yakın) tercih edilmiştir. Aslında bu programdaki öğrenciler genellikle teorik derslerde gezinin önemi ve son sınıflara doğru artan uygulama isteklerini şikayet konusu yapmaktadırlar. Öğrenciler, sınıf farkı olmaksızın zorunlu gezilere katılmak istiyorlar ve bu gezilerde yapılan uygulamaların, sınıf ortamında yapılan teorik derslerden daha yararlı olduğunu belirtiyorlar. Ayrıca öğrencilerin sınıf düzeyleri ile kaçınıcı sınıfta gezi yapılacağı arasında anlamlı bir fark vardır (p=0,000).

Tablo 8. Gezilerin hangi ayda yapılacağı.

	Mart	%	Nisan	%	Mayıs	%	Haziran	%	Toplam	%
Kız	1	1,2	8	9,8	65	79,3	8	9,8	82	100
Erkek	5	4,1	9	7,4	89	73,0	19	15,6	122	100
Toplam	6	2,9	17	8,3	154	75,5	27	13,2	204	100

Bölgenin ağır kış koşulları nedeniyle, mesleki uygulama gezilerinin yapılacağı ayları gelenekler mi, yoksa uygulamanın içeriği mi belirleyecek bu tartışmayı bir soruyla ortaya koyduğumuzda; eskiden beri alıştığımız gibi mayıs-haziran ayları hemen öne çıkmıştır. Fakat bu kışın gezi yapılamaz anlamında bulunmamıştır. Bunun göstergesi de her on öğrenciden birinin mart-nisan ayını tercih etmiş olmasıdır. Nitekim sınav dönemleri yüzünden bazı yıllar gezilerin süresi azalsa, tarihi birkaç gün değişse de mayıs ayı geleneği hiç bozulmamıştır denebilir.

Tablo 9. Etkili bir gezi kaç kişiyle yapılır?

	10-20	%	20-30	%	30-40	%	40-50	%	Toplam	%
Kız	15	18,3	42	51,2	24	29,3	1	1,2	82	100
Erkek	33	27,0	59	48,4	24	19,7	6	4,9	122	100
Toplam	48	23,5	101	49,5	48	23,5	7	3,4	204	100

Etkili bir gezinin kaç kişiyle yapılacağı sorusuna verilen yanıtlar; büyük ölçüde (1/2 gibi) 20-30 kişilik gruplara toplanmıştır. Şimdiye kadar yapılmış olan tüm uygulamalarda gezilere 40-50 arası öğrenci ve öğretim elemanı katıldığı hatırlandığında bazı eski tercih ve deneyimlerin iyi sonuçlanmadığı kuşkusuz doğmaktadır.

Tablo 10. Geziye kiminle katılmak istendiği.

	Hocalar	%	Arkadaşlar	%	Farketmez	%	Toplam	%
Kız	19	23,2	37	45,1	26	31,7	82	100
Erkek	24	19,7	53	43,4	45	36,9	122	100
Toplam	43	21,1	90	44,1	71	34,8	204	100

Geziye kiminle gidileceği hususu, en çok önem verilen konulardan biridir. Öyleki bir kısım öğrencilerin bazı gezilere, arkadaşları yüzünden gitmekten vazgeçtiklerini biliyoruz. Ancak yaptığımız anketlerde bu düşüncenin değiştiğini, onların bu konuda bir önyargıları olmadığını, arkadaş-farketmez grubunu büyük bir oranda işaretleyerek göstermişlerdir.

Tablo 11. Gezi liderinin özellikleri.

	Otoriter	%	Güvenilir	%	Deneyimli	%	Bilgili	%	Toplam	%
Kız	3	3,7	15	18,3	50	61,0	14	17,1	82	100
Erkek	6	4,9	19	15,6	84	68,9	13	10,7	122	100
Toplam	9	4,4	34	16,7	134	65,7	27	13,2	204	100

Uygulama gezilerine yapılacak etkinlikleri bilen deneyimli birinin liderliğinde gitmek öncelikli bir konudur. Öğrenciler, gezi liderinde bu özelliklerin olmasını istemelerine rağmen, otoriter tavırlardan hoşlanmadıklarını belli etmişlerdir. Deneyim ve bilgiye önem veren grubun payı % 80'e ulaşmıştır. Bu durum ilk bakışta normal gibi görünse de, geçmiş yıllarda gezilere katılan öğrenciler tercihlerini şahsa göre değil, onun özelliğine göre yapmışlardır.

Tablo 12. Bir gezinin kaç gün süreceği.

	1-4	%	5-9	%	10-15	%	Toplam	%
Kız	24	29,3	45	54,9	13	15,9	82	100
Erkek	21	17,2	59	48,4	42	34,4	122	100
Toplam	45	22,1	104	51,0	55	27,0	204	100

Bir mesleki uygulama gezisinin beş-dokuz gün arasında sürebileceği yönündeki görüş bundan önceki gezilerde olduğu gibi esnek bir süre olarak görülebilir. Süre kuşkusuz amaçlardan bütçeye, araçtan konaklamaya kadar çok bileşenli bir kavramdır. Belirlenen sürede tamamlamak iyi bir planlamaya işaret etse de, bazen bu sınırlamalara uyulmayabiliyor. Konaklama ve yolda geçen sürelerle, Erzurum'un ülkenin diğer yerlerine uzaklığı dikkate alınırsa, böyle sorunlarla karşılaşmak olasıdır.

Tablo 13. Gezilerde tercih edilen ulaşım aracı

	Otobüs	%	Tren	%	Farketmez	%	Toplam	%
Kız	59	72,0	9	11,0	14	17,1	82	100
Erkek	84	68,9	12	9,8	26	21,3	122	100
Toplam	143	70,1	21	10,3	40	19,6	204	100

Gezilere otobüsle gitme isteği, hem Türkiye'nin hem de önceki gezilerin alışkanlığı olsa gerek. Az da olsa trenle gitmek isteği görülse de bu kayda değer bulunmamış, fakat aynı gezide otobüsle birlikte düşünüleceği anlaşılmıştır. Aslında her gezinin kendine özgü bir araç düzeni olabilir; tekne, minibüs, feribot, tren gibi önceden planlanmadığı halde, bir gezide bu araçlarla seyahat edilebilir.

Tablo 14. Konaklama yeri.

	Yurt	%	Otel	%	Misafirhane	%	Kamp	%	Toplam	%
Kız	8	9,8	13	15,9	12	14,6	49	59,8	82	100
Erkek	7	5,7	21	17,2	18	14,8	76	62,3	122	100
Toplam	15	7,4	34	16,7	30	8,8	125	61,3	204	100

Konaklama yeri seçiminde bugüne kadar geziyi organize edenler tarafından çoğunlukla öğrenci yurtları planlanmıştır. Oysa yapılan anket sonuçlarına göre öğrencilerin %61.3'ü konaklamanın kamp şeklinde olmasını istemişlerdir. Öğrencilerin yurtlarda kalmak istemeyişi, sürekli yurtlarda kaldıklarından olabilir. Kamp şeklindeki konaklama şimdiye kadar hiç denenmemiştir ve bundan sonraki bir gezi için denemeye değer bulunmuştur.

Tablo 15. Geziye katılmayı engelleyen faktörler

	Zaman	%	Ekonomi	%	Aile	%	Arkadaş seçimi	%	Toplam	%
Kız	7	8,5	61	74,4	8	9,8	6	7,3	82	100
Erkek	19	15,6	90	73,8	9	7,4	4	3,3	122	100
Toplam	26	12,7	151	74,0	17	8,3	10	4,9	204	100

Öğrencilerin geziye katılma isteklerinin önünde her zaman olduğu gibi ekonomik sorunlar görülüyor. Arkadaşlarla ilgili tercihler ve zaman faktörü de bir engel olarak gözükmektedir. Aile olarak işaretlenen engellerin de ekonomik bağlantılarının olduğu ortadadır.

Tablo 16. Müfredatın gezilere özendirici yönünün olup olmadığı

	Evet	%	Kısmen	%	Hayır	%	Toplam	%
Kız	30	36,6	35	47,7	17	20,7	82	100
Erkek	33	27,0	47	38,5	42	34,4	122	100
Toplam	63	30,9	82	40,2	59	28,9	204	100

Programın gezileri özendiren yönü cevaplara da yansımıştır. Buna göre öğrenciler 7/10 oranında teşvikleri algıladığını söylediler de, bunun da yarısından çoğu kısmen seçeneği ile esnek bir özendirimin yanında durmuşlardır. Coğrafya programlarındaki öğrencilerin sınıf düzeyleri ile müfredat arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,000$). Bu farklar; 1.

sınıfla 2, 3 ve 4. sınıflar arasında 2, 3 ve 4. sınıflar lehine; 2 ile 5. sınıflar arasında 5. sınıflar lehine; 4 ile 5. sınıflar arasında da 5. sınıflar lehinedir.

Tablo 17. Müfredatın gezileri özendirici bir yönünün olup olmadığı

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalama	Frekans	Önem Düzeyi
Gruplar arası	12,111	4	3,028	5,487	P=0,000 Anlamlı
Gruplar içi	109,811	199	0,552		
Toplam Kareler	121,922	203			

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ankete katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmıştır.

1- Erkek öğrencilere göre kız öğrenciler daha yüksek bir oranda gezilere katılmak istemektedir.

2- Düzenlenecek gezilerin konusu hakkında öğrenciler pek seçici olmadıkları ortaya çıkmıştır.

3- Öğrenciler, sınıf farkı olmaksızın gezilere katılmak istemekte ve bu gezilerde yapılan uygulamaların, sınıf ortamında yapılan teorik derslerden daha yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

4- Düzenlenecek gezilere büyük bir oranda arkadaş-farketmez sonucu çıkmıştır.

5- Gezi liderinin profilinde deneyim ve bilgiye önem verildiği ortaya çıkmıştır.

6- Öğrencilerin geziye katılma isteklerinin önündeki en büyük engel her zaman olduğu gibi ekonomik sorunlardır.

Yukarıda belirtilen sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilerin dikkate alınması, düzenlenecek gezileri daha etkin kılacaktır.

- Geziler 20-30 kişilik gruplar halinde yapılmalıdır.
- Gezi yapmak için en uygun zaman mayıs-haziran aylarıdır.
- Doğa-çevre-fiziki coğrafya gibi konular öne çıkmalıdır.
- Gezilerin süresi 5-9 gün arası olmalıdır.
- Seyahatlerde araç olarak otobüs tercih edilmelidir.
- Konaklama için en uygun yer kamp alanlarıdır.

- Programa ek olarak başka teşvikler gerekmektedir.

KAYNAKLAR :

- DOĞANAY, H., 2002,** Coğrafya Öğretim Yöntemleri. Aktif Yayınevi, İSTANBUL.
- GÖK, Y., GİRGİN, M., 2001,** Ortaöğretim Coğrafya Programında Deney ve Gezi-Gözlemin Önemi. Doğu Coğrafya Dergisi Sayı.6 s;60-73, ERZURUM.
- DOHMEN, G., 1994,** Çoklu Ortamda Öğrenme (Çev: N, Yılmaz), Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fak. Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 2, ANKARA.
- ŞAHİN, C., 2001,** Türkiye’de Coğrafya Eğitimi (Sorunlar-Çözüm Önerileri), Gündüz Eğitim Yayıncılık, ANKARA.
- GARİPOĞLU, N., 2001,** Gezi-Gözlem Metodunun Coğrafya Eğitimi ve Öğretimindeki Yeri, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:3, Cilt: 2, İSTANBUL.
- ÖZAV, L., 2001,** Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanmanın Coğrafya Eğitimine Etkileri. Afyon Kocatepe Üniv. Sos. Bil. Dergisi, Cilt:2, Sayı:2, s.59-69, UŞAK.
- MBE, 1998,** Lise Ders Programları, Cilt:I, MBE Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, ANKARA.